

І. С. Чайка, М. Д. Чемич

ДОСЛІДЖЕННЯ КОГНІТИВНИХ ФУНКЦІЙ ТА ПСИХО-НЕВРОЛОГІЧНОГО СТАНУ ХВОРИХ НА ХРОНІЧНІ ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ

СумДУ, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією, м. Суми

Актуальність. Вірусні гепатити є однією з найбільш поширених на сьогоднішній день інфекційних захворювань. Враховуючи той факт, що більшість форм первинного інфікування вірусними гепатитами перебігає без будь-яких клінічних ознак, приблизно у 80 % хворих його вперше діагностують на стадії хронічного процесу. Одним з серйозних ускладнень даної патології є ураження центральної нервової системи з розвитком порушень різного ступеня важкості. Виявлення когнітивних порушень має важливе практичне значення і є основою для більш детального соматичного обстеження пацієнта і подальшого проведення терапії виявлених соматичних захворювань.

Мета роботи. Дослідити порушення когнітивних функцій та психоневрологічного стану хворих на хронічні вірусні гепатиту (ХВГ).

Матеріали та методи. Обстежено 49 хворих на ХВГ у віці ($44,0 \pm 3,0$) років з імовірною тривалістю захворювання ($5,0 \pm 1,0$) років, з них 15 жінок і 34 чоловіків. Для верифікації ХВГ здійснено клініко-лабораторне обстеження пацієнтів (фізикальне, загальноклінічне, біохімічне, молекулярно-генетичне та морфологічне дослідження). Когнітивні порушення встановлювали за допомогою нейропсихологічного дослідження - тест Mini-Mental State Examination (MMSE); нейропсихологічних тестів - тести малювання годинника, на запам'ятовування 5 слів, вербальних асоціацій (ТВА); шкали загальних порушень (GDS) та депресії Гамільтона (ШДГ). Тяжкість когнітивних розладів діагностували за критеріями, розробленими Р. Пітерсоном у 1999 р. (легкі КР) та Захаровим В. В. у 2006 р. (помірні КР).

Результати дослідження. 86 % обстежених відмічають погіршення пам'яті та порушення концентрації уваги – ТВА – 11 балів (Б), 68 % - порушення різних фаз сну, 23 % - погіршення апетиту та нудоту. Депресивні розлади середнього ступеня встановлено - у 37 %, легкого – у 49 % хворих, у 18 % - втрата зацікавленості до повсякденних справ, песимістичний настрій. 72 % пацієнтів мають ознаки астенії – підвищена втомлюваність, нестійкий настрій, втрата здатності до тривалого розумового і фізичного напруження, непереносимість гучних звуків, яскравого

світла, різких запахів. Особи, що вказують на наявний токсичний фактор (13), а саме алкоголь та вживання наркотичних засобів, не критичні до свого стану, мають гірші показники швидких нейропсихологічних тестів (ТВА 9Б; GDS 3 ст.), загальмовані під час розмови. Встановлено прямий кореляційний зв'язок середньої сили залежності виразності порушень MMSE від терміну захворювання ($r\ 0,350$, $p<0,05$) та наявності додаткового токсичного фактору ($r\ 0,541$, $p<0,05$). На тлі базисної терапії, за даними ШДГ, спостерігається позитивна клінічна динаміка ($r\ 0,746$, $p<0,05$). За період проведення базисного лікування у стаціонарі достовірних відмінностей по результатам швидких тестів на індекс когнітивної функції не спостерігається, однак ряд показників, що характеризують дану сферу, а саме рівень уваги та епізодична пам'ять, покращились. Пацієнти відмічають також покращення сну і психо-емоційного стану загалом.

Висновки. Для переважної більшості хворих на ХВГ характерні порушення когнітивних функцій різного ступеня тяжкості. Встановлена пряма залежність психо-неврологічного стану від тривалості захворювання і наявності токсичного фактору в анамнезі. У осіб молодого віку з незначною тривалістю захворювання, без досвіду вживання наркотичних речовин, дані досліджень не відхиляються від норми. Отримані дані дозволять на ранньому етапі виявляти групу ризику з прогресуванням когнітивних порушень. Виділено основні фактори впливу на розвиток когнітивних розладів при ХВГ, що дає можливість розробити науково-обумовлені рекомендації з організації медичної допомоги зазначеній категорії хворих.

Чайка І. С. Дослідження когнітивних функцій та психо-неврологічного стану хворих на хронічні вірусні гепатити / І. С. Чайка, М. Д. Чемич // Фармакотерапія і профілактика інфекційних та паразитарних хвороб: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції інфекціоністів (жовтень, 2014 р.). – Тернопіль: ТДМУ Укрмедкнига, 2014 – С. 196-198.